

Przedszkolaki w świecie technologii- informacyjno- komunikacyjnej (TIK)

Agnieszka Genstwa

Telewizja, komputer, telefony komórkowe, tablety itp. mają OGROMNY wpływ na rozwój sfery intelektualnej, emocjonalnej i fizycznej TWOJEGO dziecka.

Rodzice chętnie wyobrażają sobie przyszłe sukcesy naukowe i zawodowe swoich dzieci. Z tego powodu łatwo przekonać rodziców do programów telewizyjnych, komputerowych, programów i „niby edukacyjnych gier” sugerując im korzyści z wczesnego ich korzystania.

Według badań.....

»» Neurobiolodzy zauważają z niepokojem, że dzieci urodzone w epoce wysokich technologii (od końca lat dziewięćdziesiątych XX w.)

w odmienny, często nieprawidłowy sposób kształtują swoje relacje ze światem, ludźmi i językiem.

Z urządzeń mobilnych, tj.: smartfona, tabletu czy konsoli, korzysta:

- w grupie dzieci rocznych i dwuletnich - 43%
- w przypadku trzy i czteroletnich dzieci udział wyniósł - 62%,
- w grupie najstarszych dzieci - 84%.

Można więc uznać, że dla dzieci w wieku 5 lat i więcej korzystanie z urządzeń mobilnych jest **POWSZECHNE !**

Badania przeprowadzone w Katedrze Logopedii i Zaburzeń Rozwoju wykazały, że dzieci w okresie niemowlęcym poddawane oddziaływaniom wysokich technologii (telewizja, tablet, komputer) przejawiają wiele niepokojących zachowań wskazujących na:

- opóźnienia lub brak nabywania systemu językowego,
- zwolniony przebieg rozwoju intelektualnego,
- zwolniony rozwój zabawy i kształtowania się umiejętności społecznych,
- wiele dzieci ma obniżoną sprawność motoryczną,

U dzieci od 4. do 12. m. ż. notowane są następujące niepokojące zachowania:

- ▶ brak koncentracji na twarzy dorosłego
 - ▶ brak uśmiechu na widok znanej osoby,
 - ▶ brak gaworzenia,
 - ▶ brak w słuchiwania się w głos dorosłego,
 - ▶ brak gestów społecznych (np. pa-pa)
 - ▶ wolniejszy rozwój dużej i małej motoryki.
-

Dzieci do 2. r. ż., oglądające telewizję od 30 minut do 2 godzin dziennie, charakteryzują się:

- stanem nieustannego rozproszenia uwagi,
- sporadycznymi reakcjami na własne imię,
- brakiem rozwoju mowy lub opóźnieniem pojawiania się oczekiwanych etapów,
- niechęcią do oglądania obrazów statycznych (np. ilustracji w książkach),
- brakiem wspólnego pola uwagi,
- brakiem gestu wskazywania palcem.

W 3. r. ż. zaburzenia „telewizyjnych dzieci” pogłębiają się, w wyniku czego dostrzega się następujące zachowania:

- ▶ trudności lub całkowity brak rozumienia poleceń,
- ▶ zabawę na poziomie dzieci 12 – 14 miesięcznych,
- ▶ brak zabawy tematycznej,
- ▶ trudności z rozpoczęciem i kontynuowaniem zabawy w grupie rówieśniczej,
- ▶ komunikowanie się krzykiem lub płaczem,
- ▶ niepełne rozumienie języka,
- ▶ brak respektowania reguł społecznych,
- ▶ brak zainteresowania książkami, obrazkami,
- ▶ uspokajanie się po otrzymaniu telefonu lub tabletu,
- ▶ poważne trudności w prowadzeniu treningu czystości,
- ▶ wybiórczość jedzenia.

Warto wiedzieć:

Jeszcze dwie godziny po wyłączeniu gry komputerowej pola czołowe są nieaktywne, co całkowicie uniemożliwia uczenie się.

Z powodu wysokiej plastyczności kory mózgowej dzieci w wieku niemowlęcym, poniemowlęcym i przedszkolnym, mogą pod wpływem obrazu telewizyjnego lub komputerowego przesterować mózg na odbieranie przede wszystkim obrazów, a nie mowy.

Dziecko wówczas rozumie jedynie myślenie obrazowe, co sprawia jego wyizolowane od działań w grupie społecznej

Okazuje się, że przedszkolaki wykazujące zdolności manualne i ćwiczące je w sposób tradycyjny w przyszłości są lepsze z matematyki.

Używanie klawiatury nie tylko nie poprawia małej motoryki, ale także nie ułatwia zapamiętywania np. kształtu liter (Spitzer 2013).

W wielu domach, przez cały dzień włączony jest telewizor. Dziecko kieruje swoją uwagę na dynamiczny i podprogowo działający przekaz reklamowy czy muzyczny. Maluch słyszy mowę z włączonego telewizora, muzyki czy elektrycznej zabawki, ale jako dźwięk, czyli bez przekazu znaczeń. Te informacje nie są przesyłane do dalszego przetwarzania, bowiem mózg uznaje je za nieistotne.

Szanse i zagrożenia związane z korzystaniem przez dzieci z technologii informatycznej i komunikacyjnej:

Narząd wzroku – nieodpowiednia odległość od telewizora, komputera, zbyt małe ekrany telefonów, tabletów, komórek przyczyniają się do powstawania zaburzeń wzroku.

Migający obraz ekranu znacznie upośledza zdolność akomodacji/ konwergencji oka, nadmierne zmęczenie gałek ocznych, ich wysuszenie, podrażnienia błony śluzowej oczu (zespół suchego oka), zapalenie spojówek, zawroty głowy, bóle głowy.

– Narząd ruchu – powstawanie wad postawy spowodowane przyjmowaniem nieprawidłowych pozycji statycznych, przeciążenia aparatu ruchu.

Boczne skrzywienia kręgosłupa, pogłębienie kifozy piersiowej, wady klatki piersiowej (klatka lejkowata), ograniczenie ruchomości klatki piersiowej.

Ograniczenia ruchomości stawów kręgosłupa, brak odpowiedniej elastyczności mięśni (sztywność, tendencja do skręceń, przykurcze mięśniowe).

Osłabienie tkanki kostnej (tendencja do złamań).

Zmiany zwyrodnieniowe stawów i stany zapalne mięśni (zapalenie mięśni prostowników przedramienia – łokieć tenisisty, zespół cieśni nadgarstka, nadwyrężenie mięśni nadgarstka, dolegliwości pleców i kręgosłupa, obciążenia statyczne mięśni karku.

Dystrofia mięśni pasa biodrowego

Zaburzenia odżywiania

- Karmienie/jedzenie przed telewizorem/komputerem prowadzi do utrwalania nieprawidłowych nawyków żywieniowych, smak potraw traci swój urok.
- Dziecko nie kontroluje ilości jedzenia, które pochłania w trakcie oglądania bajek, gier komputerowych.
- Dziecko je nawet wtedy jeśli nie jest głodne, co przyczynia się do otyłości.

Przeciążenie układu nerwowego

- Zaburzenia koncentracji, nerwowość, nadmierna pobudliwość, drażliwość, agresywność, brak kontroli nad emocjami (bicie, gryzienie, kopanie).
- Zaburzenie snu (płacz, krzyk).
- Przemęczenie (szybkie, uderzające kolory i migoczące obrazy intensywnie pobudzają).
- Zaburzenia centralnego układu nerwowego (padaczki świetlne).

Rozwój intelektualny

- Dziecko nie potrafi zorganizować sobie wolnego czasu poprzez zabawę,
- nie doświadcza świata, nie poznaje go zmysłami,
- nie jest kreatywne, twórcze,
- nie rozwija swoich zainteresowań, zdolności,
- nie rozwija myślenia przyczynowo - skutkowego,
- osiąga gorsze wyniki w nauce,
- opóźnienie rozwoju intelektualnego: osłabienie procesów myślowych, kojarzenia, analizy (telewizja sprzyja bierności i lenistwu umysłowemu oraz obniżeniu sprawności myślenia abstrakcyjnego i fantazji) - rozleniwienie umysłu,
- brak odporności emocjonalnej,
- słabe radzenie sobie z nowymi sytuacjami.

Rozwój społeczny

- Dziecko jest agresywne lub wycofane,
- Nie potrafi wchodzić w odpowiednie relacje z rodzicami i rówieśnikami,
- Brak wspólnych rozmów, dyskusji, zabaw, spoglądania na twarz rozmówcy powoduje brak zrozumienia wskazówek niewerbalnych, wywołuje brak empatii,
- Pozbawienie zdolności porozumiewania się i działania bez zachęty – samotna zabawa pogłębia uczucie osamotnienia, dziecko nie szuka kontaktu z innymi, nie potrafi się komunikować, traci z innymi związki emocjonalne,
- Zatrącenie się w tym co jest dobre a co złe, co rzeczywiste a wirtualne, prawdziwe/fałszywe, co jest miłością a co nienawiścią,
- Wchodzenie w życie codziennym w rolę swojego bohatera (z gry, filmu)
- Brak odporności emocjonalnej
- Degradacja nieukształtowanej jeszcze w pełni osobowości

Rozwój psychiczny

Dzieci są aspołeczne z powodu braku kontaktu z innymi, czują się wyobcowane i nie umieją stworzyć relacji z rówieśnikami.

Nieumiejętność komunikowania się oraz koncentracji, zatracenie związków emocjonalnych.

Zanika umiejętność ładnego pisania i mówienia.

Życie z dala od realnego świata, wypełnianie czasu czynnościami związanymi z grami, Internetem itp.

Rozładowywanie wszystkich napięć psychicznych w kontaktach z komputerem.

Rozwój mowy

Dzieci później zaczynają mówić

Dzieci posiadają mniejszy zasób słów

Nie potrafią się komunikować z otoczeniem

Używają wulgarnych słów

Są agresywne w stosunku do innych, nie potrafią się dogadać

Brak odpowiedniej stymulacji (nauka języka, spoglądanie na twarz rozmówcy, mimika)

Dziecko nie szuka kontaktu z innymi/nie potrafi się komunikować, nie potrafi podtrzymać relacji z rówieśnikami (izolacja).

Trudności szkolne

Zahamowanie zainteresowania książkami

Gorzej wykształcona umiejętność czytania (mniej czasu na ćwiczenia i naukę)

Kłopoty z ortografią („opatrzenie się” z trudnymi ortograficznie słowami podczas czytania tekstów pomaga w przyswajaniu ich pisowni)

„Telewizyjne” dzieci na lekcjach stają się bierne lub nudzą się i nie potrafią skoncentrować się, oczekują od nauczyciela specjalnych, ciekawych efektów, w rezultacie osiągają gorsze wyniki w nauce, niż ich rówieśnicy spędzający przed telewizorem niewiele czasu

Niższa kreatywność, stany lękowe, nadmierne pobudzenie wyrażające się nadruchliwością i trudnościami w skupieniu uwagi, nasilenie postaw konsumpcyjnych i erotyzację wyobraźni pod wpływem telewizji i gier komputerowych

Reagowanie na przemoc obojętnie, dzieci obojętnieją wobec sytuacji przemocy także w życiu codziennym, nie mając poczucia winy przy własnych agresywnych zachowaniach (filmy i gry komputerowe)

Co powinno zaniepokoić dorosłego - objawy uzależnienia

- ▶ Nadmierna koncentracja dziecka na korzystaniu z komputera, telefonu, Dostęp do sieci staje się najważniejszym celem.
- ▶ Brak innych pasji, zainteresowań, sposobów spędzania wolnego czasu Dziecko nie ma motywacji do podejmowania innych aktywności w czasie wolnym. Nie ma ochoty wyjść na rower, na basen.
- ▶ Rozdrażnienie, złość, agresja, zwłaszcza gdy dorosły stara się ograniczyć czas spędzany w sieci.
- ▶ Problemy z koncentracją, nadmierna senność, ma trudności ze skupieniem uwagi. Jest senne i zmęczone przez cały dzień.
- ▶ Unikanie kontaktów z domownikami. Zamyka się w pokoju, na próby kontaktu reaguje z rozdrażnieniem.
- ▶ Pogorszenie relacji z rówieśnikami, nie wychodzi z domu, nie lubi odwiedzać rówieśników, nie chodzi na urodziny.
- ▶ Zaniebywanie obowiązków szkolnych i domowych – pogarszają się oceny, przestaje się uczyć, odrabiać prace domowe, brak zainteresowania ocenami i motywacji do nauki. Nie wywiązuje się z obowiązków domowych.
- ▶ Zapominanie o jedzeniu posiłków, wychodzeniu do toalety – nie odczuwa głodu, nie potrafi oderwać się nawet na wyjście do toalety.
- ▶ Kłótnie, awantury w domu z powodu komputera nie słucha argumentów, że czas w sieci trzeba ograniczyć.

Jak mądrze nadzorować kontakt w dziecka z urządzeniami elektronicznymi i nie pozwolić na uzależnienie?

- ▶ Zaczynij od siebie – Kiedy jesteś z dziećmi – bądź z nimi. Odłóż, a najlepiej ścisij lub wyłącz telefon. **Nie zapominaj, że dzieci naśladują rodziców !**
- ▶ Smartfon to nie opiekunka do dziecka – Nie dawaj dziecku smartfona by mieć chwilę spokoju. **Małe dziecko nie potrzebuje własnego smartfona !**
- ▶ Zaplanuj dzień – sen , przedszkole, zajęcia sportowe, zabawa, dopiero później czas na komputer.
- ▶ Trzymaj komputer na oku – jeśli dzieci bawią się na urządzeniu rodziców – nie pozwalaj na zabieranie go do własnego pokoju.
- ▶ Nadzoruj czas, który dziecko spędza przed ekranem. Rozmawiaj z dzieckiem o zasadach i konsekwencjach ich nieprzestrzegania, TY bądź konsekwentny!
- ▶ Pomóż dziecku znaleźć hobby – dawaj kilkulatkowi klocki zamiast aplikacji w telefonie, częściej czytaj książki zamiast puszczać bajki na tablecie, zachęcaj do aktywności fizycznej.
- ▶ Spróbuj być konkurencją – pokaż dziecku, że życie wokół nas jest o wiele bardziej interesujące i kolorowe, niż jakiegokolwiek social media. **Czas spędzony z rodziną jest cenny i niezwykle ciekawy!**

Ile czasu?

- ▶ Dziecko do 2 r. ż. nie powinno oglądać bajek na ekranie telewizora, ani używać komputera w ogóle,
- ▶ Dwulatek w ciągu dnia może obejrzeć krótką animowaną bajkę, nie dłużej niż 10 minut
- ▶ Trzylatek może spędzić przed ekranem 15 – 20 minut, obejrzeć bajkę lub program pozbawiony wszelkiej przemocy i dynamicznych scen
- ▶ Dziecko w wieku od 4 do 6 lat może jednorazowo oglądać telewizję do 20 – 30 minut (oglądane programy powinny zawierać elementy piosenek, wierszyków, propozycje zabaw)
- ▶ Dziecko w wieku od 7 do 9 lat może spędzać czas przed ekranem do 50 minut jednorazowo, nie częściej niż dwa razy dziennie (oglądane programy powinny zawierać elementy edukacyjne)
- ▶ Dziecko powyżej 10 r. ż. może oglądać jednorazowo telewizję około godziny, starsze dziecko może poświęcić na oglądanie około dwóch godzin

Aplikacje do kontroli rodzicielskiej na tablety i smartfony

Aplikacje na Androida są tak rozbudowane, że pozwalają na kontrolowanie ściąganych programów, blokują strony o określonej tematyce, dostosowują czas korzystania z Internetu do woli rodzica. Dają praktycznie niezliczone możliwości kontrolowania dziecka w sieci. Oto te najpopularniejsze:

- ▶ **Google Family Link** – pozwala na blokowanie pobierania aplikacji, daje opcję kontroli czasu spędzanego przy urządzeniu, ma funkcję "porysnu". Oprócz tego można zdalnie blokować całe urządzenie. Aplikacja wymaga autoryzacji za pomocą karty płatniczej, ale nie wymaga opłat.
- ▶ **Opcje od operatorów** – Orange Chronić dzieci w sieci, T-mobile Dzieci w sieci, Play Ochrona Internetu – taka dodatkowa opcja, w zależności od operatora to koszt od 2 do 10 zł miesięcznie.
- ▶ **Microsoft Family Safety** – nie tylko pozwala na blokowanie nieodpowiednich witryn internetowych, aplikacji i gier, ale też pozwala sprawdzać hasła wpisywane w wyszukiwarkę, kontrolować zakupy przez aplikacje. Program posiada także funkcję lokalizacji. Podstawowa wersja jest bezpłatna. Rozszerzona kosztuje około 40 zł.
- ▶ **Pozostałe aplikacje** z Google Play i App Store to między innymi – FamilyTime Parental Control, Mobicip, Boomerang Parental Control.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ !!!

